

σανίδα

σανίδα, η, ουσ. [<αρχ. σανίς], η σανίδα·

- *βρεγμένη σανίδα που σου χρειάζεται!* με αυτά που κάνεις είσαι άξιος τιμωρίας με ξυλοδαρμό, αξίζει να τιμωρηθείς με σκληρό, με παραδειγματικό τρόπο. Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το *μωρέ*. Από το ότι η βρεγμένη σανίδα αποτελούσε παλιότερα όργανο ξυλοδαρμού ή βασανισμού και ήταν βρεγμένη για να γίνονται πιο οδυνηρά τα χτυπήματα. Συνών. *βέργα που στο χρειάζεται!* / *βίτσα που σου χρειάζεται!* / *βοϊδόπουτσα που σου χρειάζεται!* / *βούρδουλας που σου χρειάζεται!* / *ζωστήρας που σου χρειάζεται!* / *καμτσίκι που σου χρειάζεται!* / *κνούτο που σου χρειάζεται!* / *κουρμπάτσι που σου χρειάζεται!* / *λουρί που σου χρειάζεται!* / *μαγκούρα που σου χρειάζεται!* / *μαναβέλα που σου χρειάζεται!* / *ματσόλα που σου χρειάζεται!* / *ματσούκι που σου χρειάζεται!* / *ξύλο που σου χρειάζεται!* / *παντόφλα που σου χρειάζεται!* / *σκουπόξυλο που σου χρειάζεται!* / *σοπάκι που σου χρειάζεται!* / *στειλιάρι που σου χρειάζεται!* / *τοπούζι που σου χρειάζεται!* / *τσουμάκι που σου χρειάζεται(!)*·

- *είναι λες και κατάπιε σανίδα* ή *είναι σαν να κατάπιε σανίδα* ή *λες και κατάπιε σανίδα* ή *σαν να κατάπιε σανίδα*, λέγεται ειρωνικά για άτομο που στέκεται στητό ή περπατάει μονοκόμματο και με ψηλά το κεφάλι από έπαρση: «απ' τη μέρα που κέρδισε στο λαχείο, λες και κατάπιε σανίδα ο τύπος || μόλις την είδε την πλησίασε και στάθηκε δίπλα της, σαν να κατάπιε σανίδα». Από την εικόνα της σανίδας, που είναι μακριά, ευθύγραμμη και λεπτή. Συνών. *είναι λες και κατάπιε καδρόνι* / *είναι λες και κατάπιε σκουπόξυλο*·

- *είναι σαν σανίδα* ή *είναι σανίδα*, (για γυναίκες) το κορμί της είναι χωρίς καμπυλότητες, ιδίως χωρίς καθόλου στήθος, χωρίς καθόλου βυζιά: «έχει νόστιμο προσωπάκι, αλλά κατά τ' άλλα είναι σαν σανίδα || έχει όμορφο πρόσωπο, αλλά μπρος πίσω είναι σανίδα»·

- *σαν σανίδα σωτηρίας*, το ανέλπιστο, το απρόσμενο μέσο σωτηρίας: «την τελευταία στιγμή ήρθε σαν σανίδα σωτηρίας ο φίλος μου και με γλίτωσε απ' την καταστροφή». Από την εικόνα του ναυαγού που μετά το ναυάγιο βρίσκει και πιάνεται από κάποια σανίδα για να μην πνιγεί·

- *σανίδα σωτηρίας*, οτιδήποτε χρησιμοποιεί κανείς ως έσχατο μέσο διάσωσης ή διεξόδου, όταν κάθε άλλη πιθανότητα βοήθειας έχει εκλείψει: «η μόνη σανίδα σωτηρίας που βλέπω, για να μη χάσεις όλα σου τα λεφτά, είναι να παρατήσεις αυτή τη δουλειά κι όσα έχασες, έχασες».